

KÖZGAZDÁSZ

a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem lapja

VIII. ÉVFOLYAM, 19. SZÁM.

ARA: 30 FILLÉR

1966. NOVEMBER 19.

Az első hazai diákszeminarium Szegezen

A Nemzetközi Diákszövetség fennállásának 20. évfordulója tiszteletére 92 felsőoktatási intézmény 2000 képviselője — köztük egyetemünk 5 főnyi delegációja — részvételével tartotta meg háromnapos tanácskozását az első hazai diákszeminarium.

A diákság fogalma mindig összefonódott a haladás, a fejlődés fogalmával — mondta bevezetőjében Vajó Péter, a KISZ KB titkára. A mi egyetemistáink szemlélete alapvetően szocialista talajról fakad. Erre épül a szeminarium akcióprogramja: együtt a világ diákijúságával, a haladásért, és a békéért!

Ezután dr. Gombár József, A nemzetközi diákmozgalom 20 éve, mai helyzete és feladatai címmel tartott előadást. 1939. november 17-én a Gestapo a cseh diákszövetség 1200 tagját hurcolta koncentrációs táborba. Rájuk emlékezve köszöntjük az 1946-ban Prágában megalakult Nemzetközi Diákszövetséget, fennállásának 20. évfordulóján. Az NDSZ ma már nem szakítható el a nemzetközi politikától, folytatója az 1945 előtti összefogás legjobb hagyományainak. Legfőbb célkitűzése a világbéke, a tudomány és a kultúra eredményeinek az emberiség javára történő felhasználása, a diákok segítése a tanulásban, gyarmati, félgyarmati országok támogatása.

Az 1946-ban létrehozott gyarmati iroda hatékony politikai és anyagi támogatást nyújt Ázsia és Afrika szabadsáért küzdő népeinek. A genfi egyezmény alapján magáénak vallja a DNFF követeléseit, mozgalmakat szervez, hogy a diákok is fejlessék ki harcos szolidaritásukat.

Az oktatás demokratizálása, a színvonal állandó fejlesztése érdekében három fő feladatot tűzött ki:
1. Az egyetemi oktatásban ne legyen társadalmi megkülönböztetés.
2. Harc az egyetemi oktatás tartalmi reformjéért a népi érdekeknek, szükségleteinek maximális kielégítése érdekében.
3. A diákok részt vehessenek az egyetem irányításában, a végrehajtó szervek munkájában.

Az 1950-ben Nyugaton megalakított Nemzetközi Diákkonferencia „a diák mint olyan” elvvel igyekszik megbontani az egységet, míg az NDSZ sikerrel állja meg a helyét a haladó diákszervezetek élén.

A második napon elsőként Hassien Bashir, az NDSZ elnöke szólt fel. Köszönetet mondott a segítségért, áldozatvállalásért, amivel a magyar diákok támogatják az NDSZ munkáját, majd az egység erősítéséről és a soron következő feladatokról beszélt. Utána Raul Kontreras, a DIVSZ főtítkárhelyettese tolmácsolta a világszövetség üdvözlését a szeminarium résztvevőinek. A DIVSZ és az NDSZ munkáját elemelve, elmondta, hogy a két szervezet közötti szoros együttműködés azért vált lehetővé, mert mindkettő a háború után született a progresszív erők támogatására.

Szűts Pál, a KISZ KB nemzetközi kapcsolatok osztályának vezetője az egyetem külügyi munkáját értékelte. Az ENSZ az 1967-es évet az „idegenforgalom évének” nyilvánította. Nálunk is ez a törekvés aktív kapcsolatok teremtésére a szocialista és más országok ifjúságával. Építőla-

borokon, látogatásokon, diákszeréken keresztül szélesednek kétoldalú kapcsolataink. Az imperialista fellazítási politikának is célja hidak építése Kelet és Nyugat között, ezért e téren részünkről nagyvonalúság és kompromisszum nem engedhető meg. Hallgatóinkat kellően felkészítve indítjuk csak útnak, az idegenvezetők pedig legyenek jó „diplomataink”, hogy a külföldiek hazájukba visszatérve Magyarországot jó hírének gyarapítói lehessenek.

Az előadást követően az egyetemek és főiskolák képviselői mondták el a külügyi munkában, a nemzetközi kapcsolatok kiépítésében szerzett tapasztalataikat.

Délután a küldöttek szolidaritási nagygyűlésen vettek részt. A szeminarium következő előadója Vasizilij Durganyev, a Komszomol küldötte volt, majd a Francia Kommunista Diákszövetség főtíkára, Hermiet Gy arról beszélt, mennyire alkalmatlan az ottani oktatási rendszer a szükségletek kielégítésére. Az oktatási reform is csak nagyon alacsony színvonalat biztosít, a társadalmi elkülönülést szolgálja.

Az első hazai diákszeminarium dr. Konec János zárószavaival fejeződött be.

László Gyula

Kari gyűlés

Valamit már az is bizonyít, hogy a Kereskedelmi Karon és az Általános Karon egyszerre került fel a kari vezetőségben az igény: a kari vezetőség mellett létre kell hozni egy olyan tanácskozó-ellenőrző szervet, amely biztosítja a kari vezetőség és a tagság jobb kapcsolatát, az alapszervezeteknél dolgozó KISZ-vezetők betekintését kari (és nemcsak a kari) munkába. Ezzel elérhetnék a vezetőség munkájának rendszeres és intézményes ellenőrzését.

A kari gyűlés megszervezésétől azt is várjuk, hogy a hallgatók között felmerülő közérdekű problémák így eljuttatnak a kari vezetőséghez, s azokat továbbítani is tudjuk az illetékes állami és mozgalmi szervekhez. Ezt a célt szolgálja az is, hogy a kari gyűlésre meghívjuk a kar dékánját, a pártvezetőséget és a KISZ VB illetékes képviselőit.

Problémát jelentett számunkra a kari gyűlés beillesztése KISZ-szervezetünk mechanizmusába. Elképzeléseink szerint a kari gyűlés a vezetőség mellett működő tanácskozó fórum, határozatai javaslati erővel bírnak. A kari vezetőség, ill. megfelelő esetben az alapszervezetek, kötelesek a kari gyűlés határozataival kapcsolatban érdemben eljárni, és erről a kari gyűlést tájékoztatni.

Annak biztosítására, hogy a kari gyűlés valóban képviselje a tagság álláspontját, a kari gyűlésben minden egyes csoport kap egy-egy mandátumot. Ezen kívül tanácskozási joggal — minden, karunkon

dolgozó KISZ-vezetőt meghívunk a félévenként két-három alkalommal megrendezendő ülésekre, sőt, szeretnénk, ha eljőnnének a karnak azon hallgatói is, akik különböző központi szerveknél (VB, Kultúrosztály Közgazdász stb.) végzik KISZ-munkájukat.

Természetesen, nem várjuk azt a kari gyűléstől, hogy egyszerre „megváltja a KISZ-t”, azaz minden problémát megold, de legalábbis KISZ-életünk demokratizmusának erősödését várjuk tőle. Ebben az első kari gyűlésen nem is csatlódtunk. Első alkalommal a kari vezetőség munkatervét vitattuk meg, előtérbe helyezve a tanulmányi munka problémáit. Annyit minden esetre már bebizonyított az első kísérlet, hogy él az igény folyamatos tájékoztatást kapni a vezetőség munkájáról.

A félév során még egy kari gyűlést tartunk, melyen a politikai munkát vitatjuk meg, különös tekintettel a politikai órákra. Erre az ülésre a kari vezetőség vitaanyagot készít, a KISZ KB legutóbbi állásfoglalásainak, valamint az egyetemi párttervezet anyagának és a KISZ VB munkatervének felhasználásával.

Reméljük, hogy néhány ülés után kialakul a kari gyűlés keretei között az az egészséges, demokratikus vitalégkör, ami elengedhetlenül szükséges a márciusban esedékes vezetőség- és küldöttválasztások érdemi lebonyolításához, a júliusi KISZ-kongresszusra való felkészüléshez egyetemünkön.

Ált. kari vezetőség

Aki még nem tudná...

Másod és harmadévesek között még az elmúlt félév során is elég gyakran vetődött fel a kérdés: hány éves is lesz az egyetem, az oktatási reform hozott-e valami változást? Ot év lesz mindenütt vagy általában marad a négy — ezeknek a találgatásoknak szeretnénk most véget vetni.

A nappali tagozaton — a tanárképző és terv-matematika szak kivételével — a képzési idő négy év. A negyedik évfolyam után hathónapos zárógyakorlat következik. Itt a fennálló munkaviszony mellett az egyetemmel való kapcsolat már csupán néhány kötelező egyetemi foglalkozásban nyilvánul meg, amelyek segítséget nyújtanak a szakdolgozat elkészítéséhez. Az esti és a levelező tagozaton — éppúgy, mint a tanári és a terv-matematika szakon — a szorgalmi idő öt év.

A felkészültség első fontos próbája az államvizsga. A második évfolyam végén kerül sor az államvizsga első szigorlatára, politikai gazdaságtanból és filozófiából, valamint a harmadik félév végén a terv-matematika szakon a kijelölt szaktárgyból. Ezt követi a negyedik év befejezéseket — illetve az esti és levelező hallgatók számára az ötödik év lezárása után — a második szigorlat az egyes szakok tantervében előírt két szaktárgyból. A zárógyakorlat után a szakdolgozat megvédése alkotja az államvizsga harmadik szigorlatát. Tanárképző sza-

kon ehhez még pedagógiai vizsga is tartozik.

A harmadik évfolyam befejezése után egyetemünk minden hallgatója, hathetes nyári szakmai gyakorlaton vesz részt. Az agrár szakosok számára már a második évet követően is van fizikai munkával egybekapcsolt négyhetes terepgyakorlat: sajnos, ez bizonyos mértékig megnehezíti a szigorlatra való felkészülést, ezért lehetséges, hogy a későbbiek folyamán erre az első év után kerül majd sor. A tanár-szakosok a negyedik év után három héti ifjúsági KISZ-táborvezetői feladatkört töltenek be, majd az ötödik évfolyamon heti 16 óra tanítási gyakorlaton vesznek részt. Ezen az évfolyamon a terv-matematikások számára is újabb három hónapos gyakorlat van.

A szeminariumok, szakmai gyakorlatok összefüggő egységét a zárógyakorlat keretében elkészített szakdolgozat zárja le. Ez valamelyik szaktárgyból — tanári szakoknál tanítási módszertanból is — írható a témát az illetékes tanár szak az ötödik-hetedik félév

folyamán jelöli ki. Esetenként a szakvezető tanszék javaslatára, illetve a hallgató kérésére a dékán hozzájárulásával más tanszékhez kapcsolódva is elkészíthető. A szakdolgozat beadási határideje nappali tagozaton a zárógyakorlatot követően március 1., megvédésére — az államvizsga harmadik szigorlatára — legkorábban június 1-től kerül sor. Esti, levelező tagozaton ez a két időpont az ötödik évfolyam befejezésének évében október 31., illetve az ezt követő évben február 1.

Végül egy kevésbé ismert, de talán sokakat érdeklő témára szeretnénk kitérni: Az eredményesen megvédett szakdolgozat egyetemi doktori értekezés alapjául is szolgálhat. Természetesen csak igen magas színvonalú dolgozatok jöhetnek számításba, és ezek többségét is még csiszolni, fejleszteni kell. A doktori szigorlat mindig egy fő és két melléktárgyból áll. A fő tárgy maga a doktori értekezés tárgya, az első melléktárgy a marxizmus-leninizmus egyik alkotó része, a másik pedig a fő tárgy műveléséhez szükséges tudomány-szak. Amennyiben az értekezés szerzője fő tárgyként a marxizmus-leninizmus egyik alkotó részét választja, a két melléktárgy szabadon választható. L. Gy.

A tudományos diákköri dolgozatok jutalmazása

Egyetemünk rektora az 1965/66-os tanévi TDK pályázatra érkezett dolgozatok közül a következőket részesítette jutalomban:

I. díj, 800 Ft-os jutalom:

- Balogh András és Dobos Ferenc: (1966-ban végeztek általános szakon): „Leibenstein növekedésemelvéte”
- Uveges László (1966-ban végzett ált. szakon): „Vertikális integráció a mezőgazdaságban”
- Müller János (1966-ban végzett külker. szakon): „Közép-Amerika gazdasága és a középméretű integráció”

II. díj, 500 Ft-os jutalom:

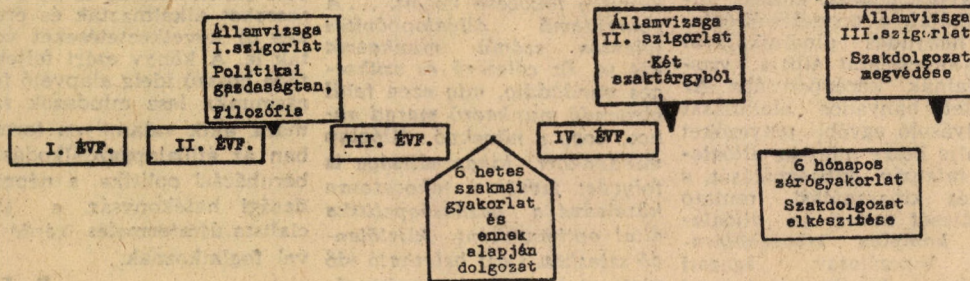
- Gyalóky Árpád (IV. évf. belker szakos): „A háztartási gép- és eszközosztály beszerzési és értékesítési tevékenységének alkalmazása; különös tekintettel az iparral való szerződéses kapcsolataira”
- B. Tóth Vilmos (1966-ban végzett külker. szakon): „Franciaország gazdasága és kereskedelme”
- Roóz József (IV. évf. ipar szakos): „Kereseti arányok optimalizálásának néhány kérdése”
- Várkonyi Margit (Belker IV. évf.): „Élelmiszerboltok nagyságának hatása a bolti költségekre”
- Szesztai Katalin (V. évf. tanári „A” szakos): „A munkabérelszámolás analitikus és szintetikus nyilvántartási rendszere, elszámolási kérdései”
- Nagy László (IV. évf. agrár szakos): „Miért csökken hazánkban a gazdaságilag aktív mezőgazdasági keresőképesség száma és a keresőkön belüli aránya?”
- Bíró András (1966-ban végzett terv-mat. szakon): „Kutatás-tervezés és egy szimulációs modell”
- Mészáros Gyula (1966-ban végzett agrár szakon): „Takarmányozási problémák vizsgálata az állami gazdaságokban és a termelészövetkezetekben lineáris programozással”
- Bauer Tamás (II. évf. ált. szakos): „A beruházási struktúra főbb kérdései a második öt éves tervben”
- Szabó Katalin (1966-ban végzett ált. szakon): „A mezőgazdasági beruházások hatékonyságának kérdése”
- Sütheó Sándor (1966-ban végzett külker. szakon): „Az áru prezentációja”
- Czink Irma (1966-ban végzett tanári „A” szakon): „A termelési költségek és az önköltség fogalmának és tartalmának változása. (Különös tekintettel a gazdasági mechanizmusra)”

III. díj, 300 Ft-os jutalom:

- Kovács László (IV. ipar szakos): „Önálló elszámolás szervezése”
- Sipos Béla (IV. ipar szakos): „Brigádbérezés”
- Szegő Szilvia (1966-ban végzett külker. szakon): „Új kérdések az abszolút földjádékkal kapcsolatban”
- Kemenes Zsuzsa (1966-ban végzett külker. szakon): „A két nagy gazdasági tömörülés: a Közös Piac és az európai szabadkereskedelmi társulás egymással való kapcsolata”
- Koltay Jenő Farkas (1966-ban végzett külker. szakon): „Az európai szocialista országok nemzetközi munkamegosztása a vaskohászatban. Lehetőség és valóság”
- Wirth Gyula (IV. évf. földrajz szakos): „Észak és Dél (Gazdaságilag fejlett és elmaradott területek az Olasz Köztársaságban)”
- Cserhalmi Ildikó (IV. évf. belker szakos): „A bolthálózat szakosításának mértéke, problémái”
- Glattfelder Péter (V. évf. terv-mat. szakos): „Matematikai modellek a gazdasági géphasználat és erőgép-park kialakítására a magyar iparban”
- Fehér József (IV. évf. ipar szakos): „Az élelmiszeripar iparon belüli aránya nemzetközi összehasonlításban”
- Tóth Ida (IV. évf. tanári „A” szakos): „A Kohó és Gépipari Minisztérium gépiparában termelt termelési eszközök és fogyasztási cikkek beruházási-igényességének összehasonlító vizsgálata”
- Zalai Ernő (1966-ban végzett terv-mat. szakos): „Az egész számú lineáris programozás. (Jelentősége, alkalmazási területe, megoldási módszerek, árnyéktárak)”
- Kiss Katalin: (III. évf. ált. szakos): „A szocialista vállalatok gazdasági önállóságának vizsgálata a jelenlegi gazdasági mechanizmusban”
- Gyuricsku Kálmán (IV. évf. belker szakos): „A Szabolcs-Szatmár megyei burgonyatermesztés, felvásárlás és a forgalom alakulása a második öt éves tervben”
- Galambos Irén: (1966-ban végzett tanári szakon): „A termelési költségek szintetikus elszámolásának különféle változásai”
- Fehér Tibor (1966-ban végzett külker. szakon): „Latin-Amerika gazdasági integrációja”
- Adler József (IV. ipar szakos): „A Tatabányai Szénbányászati Tröszt szervezete és elemzése”

Megosztott III. díj, 200 Ft-os jutalom:

- Huszár Erzsébet (III. évf. ált. szakos): „Eszközleltetés és alapigényesség a mezőgazdaságban”
- Wolfárt Erzsébet (III. évf. ált. szakos): „A termelészövetkezeti felhalmozás problémái”
- Gerő Terézia (IV. évf. agrár szakos): „Győr-Sopron megye mezőgazdasági termelészövetkezeteinek fejlődése”
- Takács Ilona (IV. évf. közl. szakos): „A népgazdasági szempontból felesleges (nem gazdaságos) szállítások és kiküszöbölésük módjai”
- Major Árpád (IV. évf. tanári „B” szakos): „Az önköltségszámítás módja és bizonylatolása a Csepel Vas- és Fémművek szerszámgyar gyárterületénél”
- Rocska János (IV. évf. pénzügy szakos): „A nem-termelő intézmények helye, jelentősége a népgazdaságban”
- Mester Irén (1966-ban végzett külker. szakon): „Nyugat-Németország külkereskedelme”
- Gegesi Kiss Eszter: (1966-ban végzett külker. szakon): „Magyarország és a KGST”
- Herman Klára és Sugár Dezső: (IV. évf. ipar szakosok): „Az önköltség-tervezés egyes kérdései a Ganz EKM-ben”
- Györfői Irén és Jankó Klára (IV. évf. ipar szakosok): „Kikészítés és kiszállítás költségeinek elemzése a dunánújvárosi megleghengermű termékeire vonatkozóan”
- Szabó Éva és Gruber Nándor (IV. évf. ipar szakosok): „Gyártásfejlesztési beruházás gazdaságossága az IKA-RUS-gyárban”

Tanulmányúton az Egyesült Államokban

Tanév elején egyetemünk 5 oktatója tizenegy hónapos tanulmányútról érkezett vissza. Valamennyien az Egyesült Államokban voltak és a Ford alapítvány ösztöndíja révén ismerkedhettek meg az ottani egyetemek oktatásával, tudományos tevékenységével. **Krekó Béla**, a Számítógéptudományok tanszék vezetője Michiganban és a Harvard Egyetemen, **Bora Gyula**, a gazdaságföldrajz tanszék docense a chicagói és a Berkeley egyetemen végzett kutatómunkát, **Hegedűs József**, a nyelvi tanszék docense járt a Columbia, a chicagói, a Harvard és a georgetowni egyetemen, **Hoós János**, a népgazdaság tanszék tanársegéde Baltimore-ban és Berkeleyben volt. Valamennyien a saját szakterületüknek megfelelő kérdéseket tanulmányoztak s ennek eredményeit további munkájuk során bizonyára jól tudják majd hasznosítani. Ugyanakkor szerettek az ottani egyetemi élettel kapcsolatban általános érdeklődésre számot tartó tapasztalatokat, ezért baráti beszélgetésre hívtuk őket össze, hogy számoljanak be a látottakról.

Mammut egyetemek

Rögtön a beszélgetés elején felvetődött az amerikai egyetemek hatalmas mérete. Nem ritkák a 20-30 000 hallgatót befogadó létesítmények sem, ami számunkra feltűnő, de azért könnyebb róla képzet alkotni, ha arra gondolunk, hogy valamennyi tudományág oktatását koncentrálják, mintha például Budapesten az ELTE, a műszaki, orvosi és a közgazdasági egyetem egyetlen oktatási intézményként működne. Jellemző sajátosság az is, hogy a legtöbb helyen nemcsak az oktatási épületek vannak egy blokkban elhelyezve, hanem „campus” rendszerben, szinte kis egyetemi városok alakultak ki.

Bora Gyula és Hegedűs József az élménybeszámolón

Diákotthonról az üzlethálózatig, oktatók lakásától a kutató laboratóriumokig minden ezen a területen belül található meg. Érdekeséggé válhat említeni, hogy az egyetemi városban szeszitalom van és a campus egy mérföldes körzetében szesz ital árúsitó bolt nem működhet.

Hírnév és színvonal

Az Egyesült Államok mintegy 150 egyeteme közül 5-10 nevet nálunk is sokan ismerik. Ezek az egyetemek a nagyobb követelményeknek, színvonalas oktatásnak, a kiváló tudományos munkának köszönhetik hírnevüket, népszerűségüket.

Kis túlzással azt lehetne mondani, hogy az USA-ban vannak a világ legjobb és legrosszabb egyetemei. A jelentős színvonalbeli különbség miatt erősen figyelembe veszik, ki hol szerezte diplomáját. Talán egyik oka a rendkívül eltérő színvonalnak az egyetemek különböző státusza. Részben állami tulajdonban vannak (bár azok is a helyi kormányzati szervekhez tartoznak), részben pedig magánkézben. A leghíresebbek általában alapítványként létesültek.

A kutatási tevékenység kevésbé válik el az egyetemről, mint nálunk. Az önálló kutatóintézetek mellett néhány egyetem oktatócsapatja, illetve egy-egy kutatócsoportja nagy tekintélyre tett szert, sok szakterületen a tudományos kutatás is az egyetemeken összpontosul. A kutatóintézetek jelentős része az egyetemekhez kapcsolódik.

Az oktatási rendszer

Az amerikai egyetemek oktatási rendszere a miénknél költségesebb, viszonylag szűkebb réteg oktatását szolgálja, és a hallgatók lassúbb ütemben, hosszabb idő alatt sajátítják el a tananyagot. Ezáltal természetesen kisebb a diákok és a tanárok terhelése is.

zánkban, és nincs is minden egyetemen.

A diploma értékéről érdemes még annyit megjegyezni, hogy egyes munkaterületeken belépőjegynek tekintik, de nem ez dönti el a fizetést és a besorolást.

Diákmozgalmak

Az utóbbi években az amerikai diákság politikai akciói az USA határain túl is felkeltették az emberek figyelmét. Az angol nyelvben járatlan emberek is megtanulták, mit jelent a teach-in, a sit-in, megismerték az amerikai diákság haladó szerepét a polgárjogi mozgalomban és a vietnami háború elleni tiltakozásokban. Feltehetően a kérdést USA-ban járt oktatóinknak, mondják el, hogyan látják ők közelről ezt a „baloldali hullámot”.

Elmondották, hogy a politikai érdeklődés főleg az alsó évfolyamokon élénk. Amint közeledik az álláskeresés időpontja, úgy csökken a politikai aktivitás is, nemcsak a tanulási előtérbe kerülése miatt, hanem azért is, mert nem mindegy az új szakembernek, hogy milyen vélemény alakul ki róla új munkahelyén. Az egyetemek politikai hangulata pedig lényegesen különbözik a munkahelyektől. Két dolog mozgatta meg leginkább az amerikai fiatalokat. Az egyik a négerkérdés, a másik a vietnami háború. Berkeley-ben az oktatók jelentős része is a diákság mellett foglalt állást, támogatta tüntetésüket.

A vietnami kérdésben a diákok közvetlenül is érdekeltek vannak. Az a módszer, hogy a gyengébb eredményt elért hallgatókat hívják be, sértette igazságérzetüket, mert a hallgatóktól függetlenül létező kedvezőtlen tanulási feltételek esetén nemcsak a diák tehet a gyengébb felkészültségről. Hasonló tiltakozást váltott ki a „draft” vizsgáztatás is. A behívás ellen számos spontán akció szerveztek, a lányok például szolidaritásból úgy vizsgáztak, hogy nem emeltek vele az átlagot, a tanárok néhány egyetemen

Két izgalmas tanulmány

növekedésének magyarázata tehát az, hogy a tőkes, gépi, nagy befektetéseket kívánó termelés kiszorítja az ország gazdasági életéből a kisáruteremelés mindenféle formáját (a házi és mellékipart, a kézművességet, a manufaktúrát, sőt részben a kisipart is), és megteremtí a modern nagyipart, annak teljes „környezetével”, az igen költséges nagyvárossal, a fejlett közlekedéssel (út, vasút) és energiahálózatával, a gépesített mezőgazdasággal együtt. A hányados tetőpontját akkor éri el, amikor az ország gazdasági életében uralkodóvá válik a modern nagyipar.

A csökkenés magyarázata pedig az, hogy a fenti mélyreható strukturális változások megtörténte után a további strukturális változások már kismértékűek, s így kereszül-törhet az egyes gazdasági ágakra ebben az időszakban már általánossá váló csökkenő tőkeigenysége” (71. old.)

Rác János az állóalakok és a termelés összefüggése a magyar iparban című tanulmánya az állami iparra vonatkozó 1950 és 1963. közötti adatokat dolgozza fel. Míg a kapacitáskihasználás változása Bródyról csak egy tényező, melynek ráadásul hosszú távon kiegyenlítő hatása van, Rác János – rövid távon – éppen az ún. állóalakok extenzív kihasználását, ennek dinamizmusát, a termelés/állóalakok hányados dinamikájával való kapcsolatát állítja vizsgálatainak középpontjába. Az említett hányados alakulását befolyásoló egyéb tényezőket foglalja össze mint az állóalakok intenzív kihasználását, s a két kihasználási mutató együttesét nevezi az állóalakok komplex kihasználásának. Vizsgálatait ágazati bontásban is elvégzi: ipari

Krekó Béla, a Számítógéptudományok igazgatója

formálisan minden hallgatónak a legjobb osztályzatot adták stb.

Magyarországon leggyakrabban a 28 000 hallgatót befogadó Berkeley Egyetem megmozdulásairól hallottunk. A University of California „baloldaliságának” egyik oka, hogy színvonalas oktatás mellett az olcsóbb egyetemek közé tartozik, ahová az alacsonyabb keresetű rétegek számára is könnyebb bejutni. (Ellentétben mondjuk a

Harvard vagy a Stanford egyetemmel.)

Néhány érdekesség

Különös szokás, hogy az osztályzatok általában titkosak. A hallgatók a legtöbb egyetemen nem ismerik egymás eredményeit. Ha a szülő be megy érdeklődni gyermeke előmenetele iránt, neki sem mondják meg. (Ez egyébként hasonló ahhoz, hogy a munkahelyeken a közvetlen munkatársak sem ismerik egymás fizetését, és nem is illik ilyesmire érdeklődni.)

Végül egy „nem egyetemi” kérdés: Mit tudnak rólunk az USA-ban? A tanulmányúton résztvevő oktatók egybehangzó véleménye, hogy az átlagos amerikai polgár igen keveset tud Európáról és az Egyesült Államokokról. Meglehetősen ismeretlenek is gyakran torzok, különösen politikai vonatkozásban. Elmondható, hogy a tájékoztatás az európai országokban alaposabb, sokoldalúbb. Amerikában viszont kétségtelenül igen gyors a hírszolgálat. A vélemények formálásában a vezető szerepet azonban a helyi sajtó viszi, amely szinte alig tárgyalja a nemzetközi eseményeket, témáik főleg az USA belső életére, azon belül is inkább a helyi, lokális kérdésekre terjednek ki. Így aztán nem csoda, ha a magyarok sokkal többet tudnak az Egyesült Államokról, mint ők róla. **Faklen Pál**

ELCSERÉLT FILMEK

A november 14-i filmköri előadáson, kellemetlen meglepetés érte a klubtagokat. Az érdeklődéssel várt *Ejféli látogatók* című francia film helyett egy negyvenes évekből készült amerikai krimifilm látható, *Ejféli látogatók* címmel. A meglepetést még csak fokozta, hogy a bevezető előadást tartó Gábor Pál filmrendező a francia film történetéről és a Marcel Carné rendezte francia filmről beszélt. Az utána vetített film azonban nemcsak a nézőknek, de a rendezőknek is újdonság volt. Ugyanis ők a francia filmet kérték.

A félreértést egy betű

lőnség okozta. Bár az előadó külön felhívta a Filmtudományi Intézet figyelmét a hasonlóan hangzó filmcímekre, ők mégis az amerikai filmet küldték ki. A hibát tehát az archivumban követték el, és természetesen, hogy következményeit ne a filmklub és annak tagjai viseljék.

A Filmtudományi Intézet tehát a rezsköltségek megértésével egy későbbi időpontban rendelkezésünkre bocsátja az *Ejféli látogatók* című francia filmet is, külön belépődíj nélkül. Ez a megoldás remélhetőleg a klubtagok számára is kielégítő lesz. **K. J.**

Gólyabáli mérleg

Utólag mindig könnyű okosnak lenni, előre gondolkodni annál nehezebb. Mert amikor szombatban reggelig már valamennyi báli belépőjegy gazdára talált, akkor az eredeti rendezési tervet azonnal át kellett volna alakítani.

Eddigi gyakorlatunkból, gólyabálijaink történetéből tudjuk, hogy a résztvevők többsége 9-10 óra között érkezik meg, s hiába nyitjuk ki a bejáratot egy órával a kezdés előtt, senki sem fog előbb jönni. Ugyanakkor ha egy „keresett” rendezvényre előre elküldnek a jegyek, bizonyára lesznek jó néhányan olyan elszánt, szórakozni vágyó „tagok” is, akik nem tártítnak az ajtó mellől, s szétrobbanthatatlan dugót alkotnak a bejáratnál.

Szombat este tíz órakor végülis a rendőrségnek kellett elhatározni egy másik ajtó megnyitását. (Igy a tolongó tömeg hátul szorongó, jeggyel rendelkező részét sikerült elszippantani.) Körültekintőbb előkészítéssel a problémát mi magunk is megoldottuk volna.

Amikor legalább 2000 személy megjelenésére számítottunk, akkor 9-10 óra között legalább 1200-1500 főt kell beengedni. Ilyen nagy mértékű beáramláshoz még zsílipos módszer alkalmazása esetén is elégtelen egy bejárat. Vagy legalább biztosítani kellett volna egy „csak kijáratot”, ahol a beáramló, jegy nélküli, hivatalon vendégek távozását lehetővé tettük volna.

Persze, mint mondtam, utólag könnyű okosnak lenni, de a jövőben talán mégis sikerül előre...

★
Újszerű kezdeményezés, kellemes meglepetés fogadtá az étterem elválasztott területére „betévedt” érdeklődőket. A büfé személyzete vacsoralehetőséget teremtett, a vendégek öt fajta ételféleségből választhatnak. Bár a propaganda kissé kétségbeesett, mégis több mint 300-an éltek a lehetőséggel. Az újszerű szolgáltatásért elismerést elsősorban a büfé vezetője és dolgozói kollektívája érdemel. A nagy létszámú vendégsereg kapacitására nemcsak az elfogyasztott vacsoraadagok mennyisége, hanem egy-két érdekes szám is utal. A bálón 2400 üveg sört, 320 üveg bort és 40 liter tömény szeszt ittak meg! Idei elsőéveseink úgy látszik nagyobb „torokkal” rendelkeznek, mert a „fejladag” az elmúlt évihez képest jóval megnövekedett.

★
Két hónapja játszik együtt a Neoton-együttes gárdája, és nagyszerű teljesítményük mellett nem mehetünk el szó nélkül. Kötönő zenére táncolhatunk az aulában, dicséret illeti a zenekart. Egyetemünk vezetőségének régi vágya teljesült: Olyan bált tudunk rendezni, amikor a szórakoztatást (Koncz Zsuzsa kivételével) saját erőből oldottuk meg. Népi zenekarunk az étteremben hangulatos, jó muzsikával szolgált. A klub közzéadás duója mellett is jól érezték magukat a résztvevők (egyesek szerint itt volt a legjobb a hangulat). És közzéadások esináltak nem utolsósorban az éjjeli gólyaavató kabarét is.

P. S.

KITÜNTETÉS

Egyetemünk november 7-i ünnepén jó munkájuk elismerésül a munkásörög emlappal tüntette ki dr. Kolacsek András, dr. Polgár Sándor és dr. Szikinger István adjunktusokat, egyetemünk oktatóit, és Klug Ferencet, az egyetemi könyvtár osztályvezetőjét.

EÁL

A KOLLÉGIUMBAN

November 26-án, szombatban este fél 9-től reggel 5 óráig a Makaranko utcai kollégiumban ipar kari bál lesz. Játssz a Bár—Peti duó és a Neoton együttes. A másorral rajbekötött bála a belépőjegy ára 6 forint. Jegyek kaphatók a közönségszervezésen.

B. T.

Gólyabálon — gólyaszemmel

Maszek külkereskedelem

Így kezdődött...

Ha az egyetemünkre járó hallgatók fizikai képességeit illetően valakinek bármilyen kétsége támadt, azt szombat este hamar eloszlatottuk. Úgyes ötlet volt az ajtón mindössze két-három centiméteres rést nyitni, hiszen így nemcsak a szellemi képességek kerültek vizsgálat alá, hanem a testi felépítés is. Megálltunk a helyünkön.

Rövid fél óra alatt bátran, lelkesen küzdő gardáki alakult a szórakozni vágyó közönség. A vezéregyéniségek az oszlopokra felmászva buzditották a többieket. Persze, voltak, főleg hölgyek, akik hangos sikollyal kísérték a drámai küzdelmet. Aki a csipős szelben megunták a várakozást, fogták magukat, és elmentek. Sajnálhatják... Ők is, a rendezők is.

Hej, fiúk!

Négy csillogó szempár me-reddt ugyanarra a helyre. A

kezek görcsösen markolták a fogantyúkat. Csapzott hajzatuk izzadt homlokukba lógott. A zakók már rég a padon heverték. „Lójj! Add előre!” Ujabb csavarás, tekerés, izgatott zihálás. Ketten kettő ellen: férfias küzdelem ez a javából.

Négy lány állt a falnak dőlve, csillogó ruhában, mesés frizurával. Ajkukon fáradt mosoly. Önmagukba merülve vizsgáldták. Nem hitték volna, hogy van, ami még náluk is fontosabb, izgalmasabb lehet azon az estén. Pedig volt. Az asztali foci.

Sztárok

A báli meghívón olvashatuk mindazon földi jókat, amelyekben a jelenlevőknek része lehet. Az egyik csemege:

Énekel Koncz Zsuzsa és Zalatnay Sarolta.

Meg kell mondanom, személy szerint nagyon peches vagyok... Már ami a két nép-

szert énekes hölgyet illeti. A hír gyorsan terjedt. „Itt a Koncz!” Rohanás le az aulába. Valóban ott volt, sőt, énekelte is. Elveztem a számot, s közben már partnert kerestem a tánchoz. Az új számnál már én is benn forgok a tömegben. Aztán vége. Kis fejbiccentés, és „vége a dalnak”. Csalódott moraj. Ez volt minden? Na, nem baj! Majd a Saca kipótolt minket. Töle azonban nem hallottunk semmit. Egy hangot sem, mivel nem jött el. Kedves Saca, nem lesz ez korai?...

Éjféli diákkabaré

Jó hangulat volt éjjelkor az I. előadásban. Sokak egy-egy emlékező mellekölés izzó légköréhez hasonlították a zsúfoltság megtelt terem feszültségét.

S érdemes volt ülni, állni, kuporogni a tömegben, mert tényleg jól szórakoztunk. A kabaré, felhasználva a kiirt pályázatra beküldött műveket, no meg egyes felsővezetők szerint az előző évek jól bevált poénjait is, egy órán keresztül végig lekötötte a néha csipős hangú közönséget. Nem titok, hogy a nagy siker fő részese Éless Béla, aki mint ceremóniamester, nagy rutinnal, magabiztosan irányította az előadást, és készítette vastapsra a nézőket.

Csodálatos átalakulás.

Vannak lányok, akik hétköznap is elegánsak az egyetemen, de az mégis más, mint ami ilyenkor a bálon történni szokott.

Az ember megy a tömegben. Hű, de csinos! — mondja magában, s már készíti az első ismerkedő mondatokat. Ekkor azonban meglepődik. A tünény mosolyog, és felé tart... felé, nem vitás. „Ugy látszik, azért a lányoknak is van helyes ítéloképessége, jó ízlése” — gondolja, de már újabb meglepetés következik: a csodás ruha alatt, mesterialkésített frizurával egyik csoporttársa üdvözli: „Szia, mi van?” De jólesett ez sok tévedés szombat este!

Ruhatári pillanatkép

— Nem, nem ez volt az, kedves. Nézzé meg ott, jobbra. Hogy milyen színű? Ne

Mit kaphat ajándékba egy felavatott gólya? Természetesen élő békát, műanyag dobozban

kérdezzen mindenfélét összevissza. Beadtuk a ruhatárba, tessék kiadni.

A sor pillanatról pillanatra gyarapodik. Ruhatár a megszokott szórakozás utáni társasjáték. A hangulat azonban nem olyan fenyegető, mint máskor. Vidám iparszakosok piros pecsenyét játszanak.

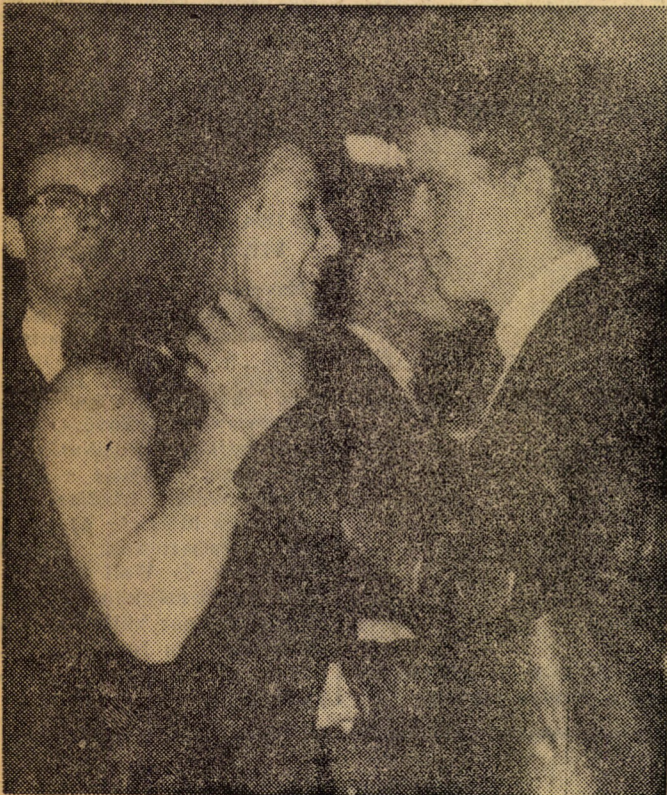
— Mondtam, hogy sötét a kabát, miért hozta ide ezt a pirosat? Keresse már! Alul kis háromszögek vannak kivágyva belőle, közepén egy nagy, ötszög alakú lyuk.

A hölgy dühöng. A ruhatáros fáradtan kóborog, s keres egy nem létező kabátot. Külkeresek kis csoportja kinn a bárny, benn a farkast játszik a sorban. Egyesek táncra perdültek várakozás közben.

S ha megkérdezik tőlem, milyen volt a gólyabál, nem tudok mást mondani, csak azt, hogy jól sikerült... talán azért, mert erre a bálya én is gólyaként mentem?...

Patkó András

Elléssett pillanat

A zongora másik oldaláról

„Hol jár az eszem?”... Kezd melankólikussá válni a hangulat itt a klubban, és lassan már éjjel lesz. A magyar könnyűzenei termés fenti gyöngyszeme pedig mindig osztatlan elismerést arat a félhomályban imbolygó párok között. Erre néhány spontán megnyilvánulásból vagyok bátor következtetni, látva hallgatóinkat, miként utasítják el a kispolgári alszemérmeket... Tudom, én mint szerény zeneszolgáltató (dobos barátommal és nézet-társammal együtt) nem azért vagyok itt, hogy ítélek eleve nek és holtak felett a közgazdasági közérkölcöket illetően. Csúpan az irigység szől belőlem, hogy én nem imbolygathok ott középen, és spontán érzelmi megnyilvánulásaim csak a pe-

dál intenzívebb rugdosására szorítkozhatnak. Az én lelkivilágomat csak az értheti meg, aki volt már lemezcserélő reggelig tartó háziibulikon. E nemes poszt nem kis intelligenciát kíván, és nagyon sok lemondással jár. Lemondani arról, hogy az ember táncoljon, és válogatott csacsiságokat suttogjon partnernője fülébe nyáresti holdas éjszakákról... Nos, ilyen a mi sorsunk. Pedig nekem az a barna kislány ott, az oszlop melletti asztalnál határozottan szimpatikus. Sőt tetszik. De nem mehetek oda hozzá, hogy bárszonyos alt hangon táncolni hívjam. Nem. Nekem itt kell ülnöm, és kicsiholdnom ebből a behemót hangszerből, hogy „Hol jár az eszem?...” Az a barna kislány talán soha

sem fogja megérteni, hogy én ilyenkor gépiesen ütöm a hangokat (mint huligánok a rendezőgárdát...) és közben tulajdonképpen vele foglalkozom. (Talán azt hiszi, hogy ez a három üveg sör izgat, melyet egy kedves ismeretlen most önt poharam helyett a klaviatúrába?) Hát igen. Szép hivatás a miénk, mert elég ha egy-egy hálás szempár villan ránk a félhomályból, éreztetve, hogy talán megfelelő hangulatot szolgáltatunk sok-sok közgazdász-szív előbb említett megnyilatkozásához. De most már elnézést, abba kell hagynom. Késő van, és szeretném hazakísérni azt a barna kislányt ott az oszlop melletti asztalnál, aki nekem olyan szimpatikus, sőt tetszik.

— cserey —

„Maguknál lesz tudományos feudalizmus szeminárium?” (Foto: Száva Lajos)

Ösztönös közgazdasági zsenikkel hozott össze a jó szerencse a Berlin—Prága—Budapest expresszen a minap. Amikor Bratislavában beszálltak a fülkémbe, első látásra mindössze egyetemi végzettség nélküli, bőröndökkel és batyukkal nyakig felmálházott paraszt nénikéknek tűntek... De amikor megszólaltak... Hát kérem én részt vettem már egy pár külkereskedelmi ártárgyaláson és viszonylag tisztában vagyok a világiaci áralakulások törvényzerűségeivel, de itt még csak labdába se igen rúghattam volna...

Exportcikkek közül először a gyulai kolbásról folytak kimerítő, a gazdasági háttérrel is gondosan körvonalazó tárgyalások, melyek során minden kétséget kizáróan megállapítást nyert, hogy már nem a régi, minden mennyiségben értékesíthető kemény cikk: a feljutó hazai gyártás itt is, ott is nehezen leküzdhető konkurrenciát jelent. A női jersey pulóver ára viszont emelkedő tendenciát mutat, legközelebb pálinka helyett is azt érdemes kihozni. A cigaretták, piperedolgoz nemigen mennek — főleg a nagy nyugati cégek dömpingje miatt —, a férfi nyloning viszont Lengyelországban harmadvirágzását éli...

A csomagtartóba összezsúfolt tömésű batyura néztem, vártam az importbeszámoló...

— Jön a vámos! — szolt be akkor a szomszéd fülkéből egy briccseszadrágos, napbarnított paraszt bácsi — öltözöttek!

A bőröndökből melegítő, kardigánok, fejkendők kerültek elő és tünényes gyorsasággal kerekdedé formáltak a vékonyka néneket... (Mariska néni még három kombi-

nét is magára vett és egy vadonatúj férfi esőköpennyel tartaria el ledér eleganciáját.)

A vámosmal való tárgyalás életem legnagyobb színházélményét hozta meg. Zseniális üzletembereim ugyanis pillanatok alatt buta, megszeppent, irástudatlan és végtelenül tisztességtudó karca-gi parasztasszonyokká avaszták, akikre az újdonság erejével hat az, hogy ország-határ is van a világon, pláne, hogy ezen a tájon néha még vámvizsgálatot is tartanak, és hogy háromnál többet még nercbundából sem igen szabad behozni, mert azt elveszi a vámtiszt bácsi...

Semmit se vett el. Megnéztem a két legnagyobb bőröndöt, a harmadikat békében hagyta, mert arról Mariska néni legnagyobb meglepetésemre kisorsította, hogy az enyém. Nem tiltakoztam, egyetlen kis sporttáskával utazgatni valóban roppant különös, sőt, meglehetősen gyanús dolog...

Amikor elment, megkezdődött a kirakodás: a kis szatyrokból, papírcsomagokból a bőröndökbe vándoroltak a kincsek: tömésű borotrapenge, női fehéremű, zsebkendők, zoknik, gyermekjátékok, kesztyűk, bizsuhalmik... Közben a szomszéd fülkéből is befutott a jelenés: a Bözsi lebukott, elszedtek tőle négy expandert, meg hat kiló nagyfejű rajzszöveget, viszont a bőrkabátokat nem vették észre. Mariska néni „Több is veszett két hete Sturovónál!” felkiáltással a szoknyája korbából néhány üveg vodkát húzott elő, és körbe-kindlta a társaságot. Aztán felszabadultan csevegtek Budapestig az értéktörvényről, meg a csendes őszi eszésekéről...

— puskás —

A TÉMA

A „Közgazdász” kétfőny humorista gardája magabaro-skadnan ült a szerkesztőségi szobában. Homlokuk felhős volt a gondtól. Humoros írásokat kellene írniuk, de nincs miről. Minden elképzelhető hibát, hiányosságot felhasznál-tak már. A menzát például huszonhét, a dékáni hivatalokat tizenháromszor, a büfét tizennyolcszor, az „egyéb” címszó alatt megbíráható egyetemi intézményeket összesen harminckétszer kritizálták, öntötték glosszába, humor-szkebe és egyéb formába. S most nincs tovább Minden kimerült.

— A téma a folyosón hever — idézte egy régi kinal bölcselő mondását az ifjabb humorista. A másik felkapta a fejét, szemé felragyogott. De aztán lehangozva mondta: Mostanában már rendszeresen takarítanak. Ez is nekünk köszönhető. Aztán kiegészítette a statisztikát: takarítónők nyolcszor.

— Nincs más hátra — kezdte újra az ifjabb —, el kell mennünk az Illetékesekhez, megkérni őket, hogy bocsássanak rendelkezésünkre valami hibát, hiányosságot. Elindultak hát témavadászatra.

Az Illetékes elvtárs szomorúan rázta a fejét.

— Sajnos, hiba és hiányosság terén nagyon el vagyunk maradvá! Tudom, már évek óta semmi új témánk nincs az Önök számára! Kifogytunk.

— Mi lesz akkor velünk? — hüppögtek a humoristák, és szórakozottan nyalni kezdték az Illetékes elvtárs talpát. Ő azonban elhárította.

— Azok az idők már eljártak, kérem! — s mindkét talpát nekifeszítette a padlónak. A két humorista kitanorgott a folyosóra.

— Hát vége — mondta szomorúan az idősebb. — Társadalmi munkára ezentúl csak kukoricát törni mehetünk.

— Vagy a kultúrósztályra dolgozni, esetleg bálrendező-nek — töltötte meg a másik, és a háta borsódnai kezdett e gondolattól.

— Legjobb lenne öngyilkos lenni — sóhajtott az első.

A másiknak tetszett a terv.

— Jó, akkor menjünk le ebédelni! — javasolta. És elindultak. Mint Napóleon megvert serege, vonultak vé-

gig a folyosón. Az egyik kanyarban a takarítónő épp szemeket öntött egy vödörbe. Mindketten loya odapillantottak, hátha észrevesznek a szemében egy icike-picike témát. De sehol semmi. Leérték az ebédlőbe.

Ekkor pillantásuk a Falra esett. Egymásra néztek, arcuk felragyogott, szemükben örömkönnök csillogtak, boldog sóhajtas tört fel mellük-ből.

— Van hát témánk a következő öt évre! Menzatéma ugyan, de mégis új!

S leborultak az ételmara-déktól terhes kövezetre. Meg voltak mentve.

— rózsahegy —

SPORT

TURISZTIKA

A turistaszakosztály felhívja az érdeklődők figyelmét, hogy legközelebb december 10—11-én rendeznek másfél napos túrát a Börzsönybe, Törökmezőre.

A későbbiekben december folyamán vasárnaponként előkészítő síelési gyakorlatokat szerveznek hallgatóink számára a budai hegyekben, melynek célja, hogy felkészítse azokat, akik részt akarnak venni a február 1-től 5-ig tervezett sí-táborozáson.

A szakosztály rendezvényeiről részletes felvilágosítást közöl a turista-faliújság. Személyesen is lehet érdeklődni, szerdai napon, délután 2—4-ig a sportklub helyiségében, III. emelet 390. szoba.

KÖZGAZDÁSZ

A Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem lapja. Megjelenik kéthetenként. Felelős szerkesztő: FARKEN PÁL. Szerkesztőség: Bp. IX., Dimitrov tér 8. III. emelet 381. Telefon: 186—850/138 mellék. Kiadja a Hírlapkiadó Vállalat. Készül a Szikra Lapnyomdában.